

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Procesy zmiany społecznej Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Praca socjalna Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 24PSOS.21P.06943.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Ryszard Cichocki	
Prowadzący zajęcia	Ryszard Cichocki, Krzysztof Mączka	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Egzamin - Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 6

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy o kluczowych modelach pojęciowych z zakresu teorii zmiany społecznej
C2	Przekazanie wiedzy o kluczowych procesach zmiany społecznej i współczesnych trendach zmian
C3	Rozwinięcie umiejętności wyboru alternatywnych perspektyw teoretycznych do analizy konkretnych procesów zmiany społecznej
C4	Rozwinięcie umiejętności wykorzystywania kategorii teoretycznych z zakresu teorii zmiany społecznej do diagnozowania i wyjaśniania procesów zmiany społecznej
C5	Rozwinięcie umiejętności wykorzystania wiedzy o specyfice zmian społecznych dla rozwoju postaw przedsiębiorczości i innowacji
C6	Wyrobianie umiejętności pracy z tekstami teoretycznymi i opracowaniami badawczymi
C7	Doskonalenie zdolności samodzielnego uzupełniania i pogłębiania nabytej wiedzy i umiejętności

Wymagania wstępne

Nie obowiązują.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Posiada wiedzę o strukturze i funkcjonowaniu instytucji w różnych obszarach pracy socjalnej	PSO_K2_W05, PSO_K2_W08	Egzamin pisemny
W2	Wskazuje na główne cele, zasady i systemy funkcjonowania wybranych stowarzyszeń, fundacji oraz instytucji państwowych	PSO_K2_W05, PSO_K2_W08	Egzamin pisemny
W3	Zna i charakteryzuje zadania pracownika socjalnego w określonych obszarach pracy socjalnej	PSO_K2_W01, PSO_K2_W02	Egzamin pisemny, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Interpretuje i wykorzystuje wiedzę na temat różnych obszarów pracy socjalnej do ukierunkowania własnych zainteresowań w przyszłej pracy zawodowej	PSO_K2_U01, PSO_K2_U02, PSO_K2_U04	Egzamin pisemny, Prezentacja multimedialna
U2	Analizuje etapy powstawania różnych form organizacyjnych w sektorze pozarządowym	PSO_K2_U01, PSO_K2_U02, PSO_K2_U03	Egzamin pisemny
U3	Ma świadomość trudności, porażek oraz sukcesów tworzenia i funkcjonowania III sektora oraz współpracy pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym	PSO_K2_U01, PSO_K2_U02, PSO_K2_U04	Egzamin pisemny, Prezentacja multimedialna
U4	Posiada aktywną postawę w stosunku do własnego rozwoju osobistego i zawodowego, mając przykłady osób charyzmatycznych, pasjonatów i liderów działań pomocowych	PSO_K2_U08	Egzamin pisemny, Prezentacja multimedialna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K1	Przygotowuje pisemne sprawozdanie z każdego spotkania z przedstawicielami wybranych obszarów pracy socjalnej	PSO_K2_K01, PSO_K2_K02	Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawowe pojęcia socjologii zmiany społecznej i modele zmiany społecznej pojęciowe teorii zmiany społecznej	W1, W2	Wykład, Ćwiczenia
2.	Kluczowe modele pojęciowe teorii zmiany społecznej	U1	Wykład, Ćwiczenia
3.	Główne koncepcje teoretyczne zmiany społecznej i współczesne kierunki badań nad zmianą społeczną	W1, W2, W3	Wykład, Ćwiczenia
4.	Analizy porównawcze: ewolucjonizmu, materializmu historycznego i teorii cykli historycznych, neoewolucjonizmu, teorii modernizacji i teorii konwergencji	U2, U4	Wykład
5.	Charakterystyki współczesnych koncepcji podmiotowości: W. Buckley, A. Etzioni, A. Touraine, A. Giddens, M. Archer, P. Sztompka	W1, W2	Wykład
6.	Charakterystyka głównych czynników zmiany społecznej – wielkie idee i wielkie jednostki historyczne	U3	Wykład
7.	Charakterystyka głównych czynników zmiany społecznej – ruchy społeczne i rewolucje	U3	Wykład
8.	Procesy i trendy zmiany we współczesnym społeczeństwie polskim	U4	Wykład
9.	Procesy i trendy zmian we współczesnym świecie	U4, K1	Wykład, Ćwiczenia
10.	Zintegrowane systemy monitorowania procesów społecznych	U3, K1	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład problemowy
Ćwiczenia	Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Na ocenę końcową z wykładu składa się ocena z egzaminu ustnego, obejmującego 5 pytań z przedstawionej listy zagadnień. Odpowiedzi na każde pytania są oceniane wg skali, a ocena końcowa stanowi średnią: • bardzo dobry (bdb; 5,0): wyczerpująca odpowiedź na pytanie, poparta wiedzą wyniesioną z wykładów i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • dobry plus (+db; 4,5): wyczerpująca odpowiedź na pytanie, sporadyczne nieścisłości, poparta wiedzą wyniesioną z wykładów i literatury, bez używania argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • dobry (db; 4,0): dobra odpowiedź na pytanie, częściowo poparta wiedzą wyniesioną z wykładów i literatury, pojawia się argumentacja oparta na wiedzy potocznej, • dostateczny plus (+dst; 3,5): dobra i dostateczna odpowiedź na pytanie; w odpowiedzi pojawiają się argumenty oparte na wiedzy potocznej obok wiedzy wyniesionej z wykładów i literatury, • dostateczny (dst; 3,0): dostateczna odpowiedź na zadane pytanie, nieuporządkowana wiedza wyniesiona z wykładów i literatury, częste używanie argumentacji opartej na wiedzy potocznej, • niedostateczny (ndst; 2,0): błędna, nieprecyzyjna odpowiedź na zadane pytanie, brak znajomości treści przekazywanych podczas wykładów, braki w wiedzy wyniesionej z literatury, wypowiedź nie na temat.

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Przygotowanie multimedialnej prezentacji grupowej dotyczącej krytycznej analizy wybranego raportu. Istnieje możliwość zaproponowania raportu spoza listy zaproponowanej przez prowadzącego po konsultacji z prowadzącym i uzyskaniu akceptacji. Wymagania merytoryczne: Prezentacja powinna składać się z dwóch równych części. W ramach pierwszej części (max. 10 min.) grupa powinna przedstawić słuchaczom streszczenie raportu (przedmiot, cele, metody itp.) w szczególności zwracając uwagę na: 1) główne wnioski (zwłaszcza dotyczące zachodzących zmian lub potrzeby zajścia zmian) i rekomendacje zawarte w raporcie oraz 2) kluczowe argumenty autorów (w tym dane, na które się powołują). W ramach drugiej części prezentacji (max. 10 min.) grupa powinna przedstawić krytyczną analizę raportu dotyczącą w szczególności kwestii takich jak np. adekwatność zastosowanych metod badawczych, źródeł danych, budowy narzędzi badawczych, doboru próby, sposobu argumentacji, zasadności wniosków wyciąganych z konkretnych danych (czy nie jest to nadinterpretacja). Poprzez krytyczną analizę raportu rozumiem wskazanie 2-3 mocnych wraz z uzasadnieniem i 2-3 słabych stron raportu wraz z uzasadnieniem i propozycją ich poprawy – podanie słabych stron jest konieczne. Członkowie grupy powinni wcielić się w rolę recenzentów, którzy uargumentują zarówno mocne jak i słabe strony treści zawartych w raporcie. Przy wskazaniu słabych stron należy zadbać o to by krytyka miała postać konstruktywną tzn. powinna zawierać życzliwe wskazówki do autorów w jaki sposób mogliby poprawić raport i jak unikać podobnych błędów w innych pracach. Wymagania techniczne dotyczące prezentacji: 1. Liczebność każdej z grup prezentujących nie może być mniejsza niż 3 osoby i większa niż 5 osób. 2. Grupa może, musi wybrać lidera. 3. Lider grupy ma możliwość podniesienia oceny o jeden stopień osobie/om, która/e wykazały się szczególnym wkładem w pracę grupową (w tym sobie) oraz obniżenia oceny o jeden stopień osobie/om, która/e wykonała/y mniej pracy niż pozostali członkowie grupy (w tym sobie). Suma podwyższeń i obniżen ocen musi być równa 0! 3. Prezentacja powinna trwać nie mniej niż 15 i nie więcej niż 20 minut. 4. Maksymalna (to znaczy, że można mniej) liczba wierszy na slajdzie to 8 wierszy tekstu, po ok. 6-8 słów w każdym wierszu. 5. Jeden slajd powinien być prezentowany co najmniej 20-30 sekund. 6. Slajdy powinny być ponumerowane. 7. Nie ma limitu osób przedstawiających prezentację danej grupy. Może to być 1 osoba – reprezentant grupy lub wszystkie 4 osoby (w przypadku grupy 4-osobowej). 8. Należy zwrócić uwagę na staranność prezentowania, spójność i logiczną strukturę wyводу. Nie należy odczytywać całości wypowiedzi z kartki (korzystanie z notatek jest możliwe). Należy mówić w sposób donośny i wyraźny, podtrzymywać kontakt z audytorium, zachowywać postawę otwartą, utrzymywać kontakt wzrokowy ze słuchaczami. 9. Zalecam przygotowanie prezentacji w formacie umożliwiającym bezpośrednie odtworzenie. PDF lub pokaz slajdów (nie edytowalny plik) w celu minimalizacji problemów z odtworzeniem. Problemy z odtworzeniem działają na niekorzyść grupy prezentującej! 10. Dopuszczam możliwość korzystania z różnych programów (nie tylko Power Point) natomiast to w interesie grupy jest sprawdzenie, czy prezentacja będzie działać np. w przerwie przed lub po zajęciach poprzedzających zajęcia zaliczeniowe (może to być robocza wersja prezentacji). 11. Po zakończeniu grupa powinna odpowiedzieć na co najmniej 2 merytoryczne pytania zadane przez prowadzącego i/lub przez kogoś z pozostałych uczestników zajęć nie wchodzących w skład danej grupy prezentującej. Pytania powinny być krótkie (maks. 20-30 sekund). Co do wyboru pytań od pozostałych uczestników zajęć w przypadku pojawienia się większej liczby pytań, decyzję o wyborze pytania podejmuje prowadzący zajęcia kierując się zasadą „kto pierwszy ten lepszy” (pytań może być więcej, jeśli czas na to pozwoli).

Literatura

Obowiązkowa

1. P. Sztompka, „Socjologia zmiany społecznej, Kraków 2007
2. J. Kurczewski, „Zmiana społeczna, Warszawa 1999
3. R. Cichocki, „Podmiotowość w społeczeństwie”, Poznań 2003
4. K. Gorlach, P. Money (red.), Dynamika życia społecznego, współczesne koncepcje ruchów społecznych, Warszawa 2009
5. R. Boudon, Theories of Social Change, 1986
6. L. Beck, Post-war development Theories and Practices, 1993
7. K. Korzeniowski, Poczucie podmiotowości – alienacji politycznej. Uwarunkowania psychospołeczne, Poznań 1992 3

Dodatkowa

1. K. Korzeniowski, R. Zieliński, W. Daniecki, Podmiotowość jednostki w koncepcjach psychologicznych i organizacyjnych, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź 1983.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15
Przygotowanie do zajęć	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	30
Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie do zaliczenia	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 180
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSO_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadczenia pracy socjalnej w tym przewidywania konsekwencji swojej działalności zawodowej, monitorowania i ewaluacji zaprojektowanych działań
PSO_K2_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do komunikowania się z otoczeniem, przekazywania i obrony wartości uznawanych w pracy socjalnej, wypowiedzania się w ważnych sprawach społecznych
PSO_K2_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystać wiedzę do opisu, interpretacji i wyjaśniania procesów społecznych istotnych dla pracy socjalnej przy pomocy pojęć i teorii stosowanych w naukach społecznych
PSO_K2_U02	Absolwent/ka potrafi przewidywać i modelować zjawiska oraz procesy społeczne w tym przygotować projekt socjalny, program społeczny, strategię rozwiązywania problemów społecznych
PSO_K2_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się normami i zasadami prawnymi i etycznymi w celu rozwiązywania problemów społecznych
PSO_K2_U04	Absolwent/ka potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do rozwiązywania trudności w świadczeniu pracy socjalnej
PSO_K2_U08	Absolwent/ka potrafi zaplanować i realizować podnoszenie swoich kompetencji zawodowych, wzbogacanie doświadczeń oraz samokształcenie przez całe życie, w tym podjąć studia w Szkole Doktorskiej, studia podyplomowe, kursy specjalizacyjne
PSO_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie istotę i osobliwość nauk społecznych, charakter pracy socjalnej jako działalności naukowej i praktycznej w odniesieniu do stosowanych metod/technik, a także jej powiązania z innymi dyscyplinami wiedzy
PSO_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie normy prawne, zawodowe, etyczne, moralne obszary pracy socjalnej i pomocy społecznej oraz genezę, specyfikę i zmiany w sposobach ich działania
PSO_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób zasady tworzenia, funkcjonowania i integrowania instytucji i organizacji pomocowych oraz możliwości budowania sieci społecznych
PSO_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie zasoby i funkcjonowanie infrastruktury pomocy społecznej oraz systemu wsparcia społecznego w odniesieniu do aktualnych potrzeb i problemów społecznych oraz kierunków polityki społecznej